

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
Науково-навчальний центр прикладної інформатики

ІНСТИТУТ ІННОВАЦІЙНОЇ ОСВІТИ

ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

*09–10 листопада 2018 р.
м. Миколаїв*

Київ
Інститут інноваційної освіти
2018

УДК 37(470+571)(063) (Укр)
ББК 74
ТЗ4

До збірника увійшли матеріали наукових робіт (тези доповідей, статті), надані згідно з вимогами, що були заявлені на конференцію.

*Роботи друкуються в авторській редакції, мовою оригіналу.
Автори беруть на себе всю відповідальність за зміст поданих матеріалів.
Претензії до організаторів не приймаються.
При передруку матеріалів посилання обов'язкове.*

Відповідає п. 12 Порядку присудження наукових ступенів Затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 567.

ТЗ4 **Теоретичні та методологічні проблеми сучасної педагогіки та психології :**
Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Миколаїв, 09–10 листопада 2018 р.) / ГО «Інститут інноваційної освіти»; Науково-навчальний центр прикладної інформатики НАН України. – Миколаїв : ГО «Інститут інноваційної освіти», 2018. – 164 с.

Матеріали конференції рекомендуються освітянам, науковцям, викладачам, здобувачам вищої освіти, аспірантам, докторантам, студентам вищих навчальних закладів тощо.

Відповідальний редактор: *С.К. Бурма*
Коректор: *П.А. Немкова*

Матеріали видано в авторській редакції.

УДК 37(470+571)(063) (Укр)

© Усі права авторів застережені, 2018
© Інститут інноваційної освіти, 2018
© Друк ФОП Москвін А.А., 2018

Підписано до друку 15.11.2018. Формат 60x84/16.

Віддруковано з готового оригінал-макету.

Папір офсетний. Друк цифровий. Гарнітура Literaturnaya. Ум. друк. арк. 9,53.

Зам. № 1511-1. Тираж 100 прим. Ціна договірна. Виходить змішаними мовами: укр., рос.

Виготівник. ФОП Москвін А.А. Поліграфічний центр «Сору Art».

69095, Запоріжжя, пр. Леніна, 109. Тел.: +38-094-133-87-81.

Інститут інноваційної освіти: e-mail: novaosvita@gmail.com; сайт: www.novaosvita.com

**Видання здійснене за експертної підтримки
Науково-навчального центру прикладної інформатики НАН України
03680, Київ-187, просп. Академіка Глушкова, 40.**

ПЕДАГОГІКА ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОЇ ШКОЛИ

Л.І. Довгань,

кандидат педагогічних наук, доцент,
Вінницький національний аграрний університет

ВИХОВАННЯ МОЛОДІ У СПІЛЬНОТАХ: ДОСВІД США У КОНТЕКСТІ ВІТЧИЗНЯНОЇ ПРАКТИКИ КОЛЕКТИВНОГО ВИХОВАННЯ

У сучасних умовах реформування системи освіти уважного вивчення заслугує вивчення характерна для педагогіки США тенденція виховання школярів у різного роду спільнотах, які задовольняють потребу дитини у приналежності до референтної соціальної групи, у відчутті власної компетенції, у самовизначенні, у розумному керівництві з боку дорослих, що в свою чергу викликає сильне почуття відданості шкільному колективу, стимулюючи прийняття цінностей, які практикуються дитиною у школі. Крім того спільноти забезпечують дотримання всіма членами спільноти спільно вироблених правил та підлеглість усіх її рішенням, визнання цінності кожного члена спільноти, турботу про кожного окремого учнями, однакове право голосу кожного члена спільноти.

Аналіз практики морального виховання у США та Україні свідчить про певний парадокс. У той час, як вітчизняна школа відмовилася від виховання дітей у масових громадських організаціях, на зразок піонерської та комсомольської, в Америці відбувається переосмислення і повернення до ідей колективного виховання, посилюється інтерес до творчості А.С. Макаренка, В.О. Сухомлинського [1].

У контексті розвитку вітчизняної педагогічної теорії на особливу увагу заслуговує характерний для американської педагогіки тісний зв'язок між фундаментальними і прикладними дослідженнями у сфері морального виховання, які забезпечують широкомасштабне впровадження в освітній процес конкретних педагогічних технологій і методичних прийомів морального виховання учнів. Значну цінність становить також досвід організації й діяльності у США науково-методичних центрів та асоціацій морального розвитку, які займаються розробкою і реалізацією державних програм морального виховання молоді, отримуючи фінансування на рівні держави та місцевих органів влади. Це дозволяє їм активно працювати над удосконаленням морального виховання учнів, проводити моніторинги, опитування для оцінки своєї діяльності та визначення найбільш ефективних методик виховної роботи. Крім того, у США поширеною є практика

надання грантів для реалізації програм морального виховання.

Однією з тенденцій розвитку практики морального виховання в сучасних школах США є посилення інтересу до спільнот як добровільної форми дитячих об'єднань, які діють на основі принципів групової динаміки. Зокрема, у контексті аналітичного підходу розроблено модель спільноти допитливих, в якій учні навчаються визначати моральні проблеми, висувати гіпотези щодо їх вирішення, аналізувати альтернативні думки, оцінювати можливі наслідки моральної поведінки; у контексті діяльнісного підходу – спільноти турботи [2], в якій вихованці навчаються піклуватися про інших та узгоджувати власні інтереси з інтересами інших людей, здобувають практичні навички суспільно корисної роботи, засвоюють норми гуманної й морально виваженої поведінки; у контексті концепції морального розвитку – спільноти справедливості [3], в якій моральний розвиток дітей відбувається через їх залучення до активної участі в житті колективу та демократичному управлінні. Така тенденція пов'язана з прагненням урівноважити характерний для американського суспільства індивідуалізм соціально орієнтованими підходами, які акцентують увагу на суспільних цінностях та важливості групової ідентифікації.

Ефективний шлях морального виховання вбачається у діяльності шкільних спільнот справедливості, які дають можливість учням засвоїти моральні цінності, привести індивідуальні інтереси у відповідність з правилами та нормами групової поведінки, сприяють організації дисципліни, спонукають учнів дотримуватись норм моральної поведінки, стимулюють осмислення морально-етичних проблем. Шкільні спільноти справедливості як важлива арена морального виховання учнів функціонують на основі низки положень: визнання самоцінності особистості та відповідальності кожного як основи взаємин між учнями; обов'язкове підпорядкування кожного спільно виробленим шкільним правилам і рішенням; виконання соціальних ролей як шлях управління моральним розвитком особистості; використання дискусій на моральні теми як важливого засобу формування морального потенціалу спільноти; надання провідної ролі загальним зборам, відкритим діалогам між членами спільноти у вирішенні важливих життєвих питань; наявність вільно обраної Ради справедливості за участю учнів і вчителів; рівна відповідальність учнів і вчителів перед спільнотою.

Доцільним видається також створення в Україні центрів та асоціацій морального розвитку дітей і впровадження державних програм морального виховання. З цією метою уряд повинен запровадити механізм надання грантів для розробки і реалізації програм морального виховання як на державному, так і місцевому рівнях.

Література

1. Дічек Н.П. А. Макаренко і світ: Аналіз англосовієтських студій. – К.: Науковий світ, 2005. – 303 с.
2. Community of Care. – Available from: <http://communityofcare.org>
3. Roy D. Just Community: A Primer / D. Roy. – Available from: <https://www.thinksoup.org/just-community-a-primer>

Розділ 7
ПЕДАГОГІКА ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОЇ ШКОЛИ

- Л.І. Довгань,*
ВИХОВАННЯ МОЛОДІ У СПІЛЬНОТАХ: ДОСВІД США У КОНТЕКСТІ
ВІТЧИЗНЯНОЇ ПРАКТИКИ КОЛЕКТИВНОГО ВИХОВАННЯ61
- Г.В. Щербакова,*
РОЗВИТОК НАВИКУ СВІДОМОГО ЧИТАННЯ
В УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ.....63
- Г.В. Щербакова,*
РОЗВИТОК НАВИЧКИ ШВИДКОГО СВІДОМОГО ЧИТАННЯ
ЯК ЗАСІБ ПІЗНАННЯ СВІТУ (МОЛОДШИМИ ШКОЛЯРАМИ)
В ЧАС ЗРОСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО ПОТОКУ65

Розділ 8
ПЕДАГОГІКА ПРОФЕСІЙНОЇ ШКОЛИ
ТА СЕРЕДНЬОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

- Д.С. Базалицька,*
ЯКІСТЬ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ
ПРИ ВИКОНАННІ ДИПЛОМНОГО ПРОЕКТУ67
- О.П. Козак,*
АЛГОРИТМІЗАЦІЯ ПРОЦЕСУ НАВЧАННЯ ХІМІЇ В КОНТЕКСТІ
ФОРМУВАННЯ ПРЕДМЕТНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ71
- О.В. Кричківська,*
ФОРМУВАННЯ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
МАЙБУТНІХ ЕКОНОМІСТІВ ЯК ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА77
- Н.М. Стрілецька, О.О. Ільченко,*
ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ПІДГОТОВКИ
МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ДО ФОРМУВАННЯ
ЗДОРОВ'ЯЗБЕРІГАЮЧОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ НА УРОКАХ
ІНФОРМАТИКИ79

Розділ 9
ПЕДАГОГІЧНА МАЙСТЕРНІСТЬ
ТА ПРОФЕСІЙНИЙ САМОРОЗВИТОК

- Л.С. Бесцінна, Г.О. Варганич,*
ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ СПІВАЦЬКОГО ДИХАННЯ
У ДИТЯЧОМУ ХОРІ.....90